

Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen

Verslag van de niet-uitvoerende bestuurders van PNB Verslagjaar 2022

Inleiding

De niet-uitvoerende bestuurders van de Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen (PNB) kijken terug op een bewogen jaar. De inval van Rusland in de Oekraïne op 24 februari 2022 zette de hele wereld op scherp. Daarnaast was er sprake van een oplopende inflatie en rentes, vooruitzicht op een sterke groei-afzwakking en negatieve rendementen op vrijwel alle beleggingscategorieën.

Tegelijkertijd gingen de ontwikkelingen in de pensioensector door. Zo werd de Wet toekomst pensioenen door de Tweede Kamer aangenomen en de rapportageverplichtingen op grond van de SFDR namen toe. Verder heeft PNB intern ook niet stilgestaan. Het bestuur stelde haar strategisch beleidsplan voor de periode 2023-2025 vast en sloot een nieuwe uitbestedingsovereenkomst af met AZL.

Bij deze en nog veel meer ontwikkelingen is het niet-uitvoerend bestuur vanuit zijn bestuurlijke rol betrokken geweest. Hierover wordt gerapporteerd in het bestuursverslag.

In het vervolg van dit verslag worden de relevante ontwikkelingen vanuit toezichtperspectief belicht. Allereerst zal echter worden ingegaan op de opdracht en werkwijze van het intern toezicht van PNB.

Opdracht en werkwijze intern toezicht

De bestuurlijke organisatie van PNB is op basis van het omgekeerd gemengd bestuursmodel ingericht. Het bestuur van PNB bestaat uit vier uitvoerende bestuurders en vijf niet-uitvoerende bestuurders, waaronder de onafhankelijke voorzitter. De niet-uitvoerende bestuurders laten zich in hun toezichthoudende taak bijstaan door een onafhankelijke Auditcommissie. Daarnaast is het sleutelfunctiehouderschap interne audit aan een niet-uitvoerend bestuurder toebedeeld, een en ander ter verdere versterking van het intern toezicht.

In het bestuursreglement is een taakverdeling vastgelegd waaruit volgt dat het bestuur als geheel verantwoordelijk is voor de vaststelling van de strategie, het beleid en de begroting, en dat de uitvoerende bestuurders verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van dit beleid alsmede - in voorkomend gevallen - voor het toezicht op partijen die diensten voor het fonds verrichten. De niet-uitvoerende bestuurders zijn op hun beurt belast met het intern toezicht. Dit onderscheid in taken en verantwoordelijkheden komt ook tot uitdrukking in de agenda, de bestuursstukken alsmede de notulen van de bestuursvergaderingen.

Over het toezicht op de werkzaamheden van het bestuur leggen de niet-uitvoerende bestuurders verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan. Naast de bepalingen in de Pensioenwet, passen de niet-uitvoerende bestuurders ook zoveel mogelijk de uitgangspunten van de Code Pensioenfonds en van de Code van de Vereniging Interne Toezichthouders Pensioensector (VITP) toe bij het uitoefenen van hun toezichttaak.

Vergaderingen 2022 en zelfevaluatie

45 In 2022 hebben de niet-uitvoerende bestuurders tweemaal apart vergaderd om hun werkwijze en –afspraken door te spreken. Hierbij was tevens de Auditcommissie aanwezig. Daarnaast heeft een gezamenlijke vergadering van de niet-uitvoerende bestuurders met een delegatie van het Verantwoordingsorgaan plaatsgevonden. Hierin hebben de niet-uitvoerende bestuurders verantwoording afgelegd over het door hen gevoerde toezicht in 2021. Tijdens de
50 najaarsvergadering van het niet-uitvoerend bestuur heeft de evaluatie plaatsgevonden van het intern toezicht langs de vier principes van de VITP-toezichtscade.

Verder hebben de niet-uitvoerende bestuurders, deel uitmakend van het bestuur, aan alle algemene bestuursvergaderingen in het verslagjaar deelgenomen. Tot slot heeft de heer
55 Vergroesen, als sleutelfunctiehouder interne audit binnen het niet-uitvoerend bestuur, vergaderingen georganiseerd waarin het auditjaarplan, opdrachtbrieven en auditrapportages zijn besproken. Daarnaast heeft hij vanuit zijn sleutelfunctiehouderschap interne audit enkele bijeenkomsten van het assurance platform van de uitvoeringsorganisatie bijgewoond.

Opvolging eerdere aanbevelingen

60 De niet-uitvoerende bestuurders stellen vast dat de meeste aanbevelingen van de diverse controlerende partijen over het verslagjaar 2021 zijn opgevolgd. Een beperkt deel is gemotiveerd ter zijde gelegd en een ander klein deel wordt op een later moment opgepakt. Aanbevelingen van het niet-uitvoerend bestuur over 2021 die nog steeds aandacht behoeven zijn:

- 65 ▪ Terugkoppeling bijeenkomsten AZL, waaronder assurance diensten: De uitvoerende bestuurders rapporteren vanuit hun 1ste lijns-verantwoordelijkheid over de beoordeling van diverse rapportages. Terugkoppeling vindt plaats in bestuursvergaderingen o.b.v. de notulen van het uitvoerend bestuur, specifieke memo's en soms ook mondeling. Wat nog ontbreekt is een korte terugkoppeling van de beoordeling door de 1ste en 2de lijn met betrekking tot
70 bijgewoonde bijeenkomsten van de uitvoeringsorganisatie, waaronder de assurance diensten.
- Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) nog verder vormgeven: In 2022 zijn verschillende stappen op MVB-gebied gezet. Te denken valt aan de update van het MVB-beleid, de implementatie van aangescherpte SFDR-regelgeving, de allocatie naar green bonds en de oriëntatie op de toepassing van een klimaatbenchmark voor aandelen ontwikkelde
75 markten. Gelet op het R.-K. kerkelijke karakter van PNB verdient het echter aanbeveling om, met inachtneming van de doelstellingen van het pensioenfonds, nog verdere stappen op dit gebied te zetten. In dit verband wordt in het bijzonder aanbevolen rekening te houden met het document 'Mensuram Bonam' dat eind 2022 gepubliceerd is door de Pauselijke Academie voor Sociale Wetenschappen.

80

Kerntaak

Op grond van artikel 104 Pensioenwet bestaat de kerntaak van de niet-uitvoerende bestuurders uit het toezicht op:

- de uitvoering van het beleid en de algemene gang van zaken;
- 85 ▪ de adequate risicobeheersing; en
- de evenwichtige belangenafweging.

Norm 46 van de Code Pensioenfondsen voegt hier aan toe dat het intern toezicht moet bijdragen aan het effectief en slagvaardig functioneren van het fonds en aan een beheerste en integere

bedrijfsvoering.

90

Per onderdeel is door de niet-uitvoerende bestuurders een aantal normen geformuleerd (mede gebaseerd op de uitgangspunten van de VITP). Deze normen dienen als referentiekader bij de invulling van het intern toezicht. In het vervolg van dit verslag zal op deze aspecten nader worden ingegaan. Eventuele aanbevelingen aan het uitvoerend bestuur zijn hierin vetgedrukt weergegeven.

95

Vervolgens volgt een samenvatting van de voornaamste aanbevelingen van de Auditcommissie, inclusief een reactie hierop van de niet-uitvoerend bestuurders.

100

Aan het slot van dit verslag wordt ingegaan op de thema's waarop het niet-uitvoerend bestuur het komende jaar zijn bijzondere aandacht vanuit toezichtperspectief zal vestigen.

Toezicht uitvoering beleid en algemene gang van zaken

Besturing van het fonds (bestuur, cultuur en gedrag)

105

Norm: De niet-uitvoerend bestuurders vormen zich een oordeel over het bestuur van het fonds.

De niet-uitvoerende bestuurders oordelen positief over de wijze waarop de uitvoerende bestuurders hun rol in het afgelopen jaar hebben uitgevoerd. Reeds in 2020 zijn grote stappen gezet waarmee de werking van het omgekeerd gemengd model sterker tot uitdrukking is gebracht. Het professioneel samengesteld uitvoerend bestuur komt naast de zes reguliere vergaderingen regelmatig via een beeldbelverbinding bij elkaar. Op die manier zijn de uitvoerende bestuurders nauw betrokken bij de dagelijkse gang van zaken en hebben zij de mogelijkheid om waar nodig tijdig bij te sturen.

110

115

Het uitvoerend bestuur houdt het niet-uitvoerend bestuur tussentijds goed op de hoogte en legt tijdens de bestuursvergaderingen uitgebreid verantwoording af over de voorbereiding van beleidswijzigingen, de uitvoering van beleid en het toezicht op uitbestedingspartijen. Daarnaast heeft het niet-uitvoerend bestuur de beschikking over de documentatie die het uitvoerend bestuur ontvangt, en kan (als toehoorder) op ad-hoc basis worden deelgenomen aan de uitvoerend bestuur vergaderingen.

120

Verder stelt het niet-uitvoerend bestuur vast dat de onderlinge taakverdeling in de praktijk goed georganiseerd is. Nadat de statutenwijziging eind 2021 gerealiseerd zijn heeft in 2022 een evaluatie van de onderliggende bestuurs- en commissiereglementen plaatsgehad en waar nodig zijn deze verder aangescherpt.

125

Voorts is het niet-uitvoerend bestuur onverminderd tevreden met de wijze waarop de heer Vergroesen het sleutelfunctiehouderschap interne audit, in samenwerking met de Auditcommissie en vervuller, in 2022 heeft uitgevoerd. De auditjaarkalender is door het bestuur vastgesteld en de audits zijn naar behoren uitgevoerd. Het niet-uitvoerend bestuur ervaart de wijze waarop de interne auditfunctie bij PNB georganiseerd is als ondersteuning en als versterking van het functioneren van het intern toezicht bij PNB.

130

135 Het niet-uitvoerend bestuur is tot slot tevreden over de wijze van functioneren van het bestuur
als geheel. De opkomst tijdens vergaderingen is groot, de bestuurders zijn goed voorbereid en
zeer betrokken bij het fonds. Er is voldoende ruimte voor discussies en de bestuurders gaan open,
respectvol en op een kritisch-constructieve wijze met elkaar om. Dit werd tevens bevestigd in de
zelfevaluatie die in het najaar van 2022 is uitgevoerd. De bestuurlijke dynamiek wordt daarmee
140 als goed beoordeeld. De overdracht van de voormalig naar de huidige onafhankelijk voorzitter
medio vorig jaar heeft nagenoeg geruisloos plaatsgevonden. Ook stellen de niet-uitvoerend
bestuurders vast dat de organen van het fonds goed functioneren.

Beleid van het bestuur, algemeen

145 **Norm:** De niet-uitvoerend bestuurders vormen zich een oordeel over de totstandkoming en
uitvoering van het beleid.

Het niet-uitvoerend deel van het bestuur is gelet op de karakteristieken van het omgekeerd
gemengd model betrokken bij de totstandkoming van het beleid. De voorbereiding van
beleidswijzigingen ligt evenwel uitdrukkelijk bij de uitvoerende bestuurders. Het niet-uitvoerend
150 bestuur is tevreden over de wijze waarop beleids- en besluitvoorbereiding in de vergaderingen
van het uitvoerend bestuur plaatsvindt.

Belangrijke onderwerpen die door het uitvoerend bestuur, in samenwerking met de commissies,
in 2022 zijn voorbereid en waarover het bestuur in 2022 heeft besloten zijn:

- 155   ▪ de actualisatie van de handleiding vermogensbeheer;
- de aanpassing van de bestuurs- en commissiereglementen n.a.v. de statutenwijziging eind
      2021;
- de reguliere driejaarlijkse update van de vergoedingsregeling;
- de vaststelling van het strategisch beleidsplan 2023-2025;
- 160   ▪ de geactualiseerde pensioenreglementen en ABTN;
- de richtlijnen vermogensbeheer 2023;
- de begroting en het bestuurlijk jaarplan 2023;
- het herzieningenbeleid;
- de actualisatie van het MVB-beleid; en
- 165   ▪ de nieuwe overeenkomst inzake de dienstverlening van de uitvoeringsorganisatie.

De niet-uitvoerend bestuurders zijn tevreden over de uitvoering van het beleid door het
uitvoerend bestuur.

170 Beleggingsbeleid en MVB

Norm: PNB voert een beleggingsbeleid dat in overeenstemming is met de prudent-person regel.
Alle beleggingen worden gedaan in het belang van de aanspraken van deelnemers en
pensioengerechtigden. De waarmerkend actuaris heeft bevestigd dat het beleggingsbeleid in
overeenstemming is met deze prudent-person-regel.

175 Over het toezicht op de uitvoering van het beleggingsbeleid door de beleggingscommissie is het
niet-uitvoerend bestuur positief. Het niet-uitvoerend bestuur ervaart het als positief dat
voorstellen van de beleggingscommissie tegenwoordig eerst in het uitvoerend bestuur besproken
worden alvorens het bestuur hierover besluit. De praktijk in 2022 leert dat door deze werkwijze

180 de countervailing power van het bestuur ten opzichte van de beleggingscommissie nog sterker tot
uitdrukking komt en de overwegingen bij beleidskeuzes nog beter worden uitgesproken en
vastgelegd.

185 Een aandachtspunt dat uit deze werkwijze naar voren is gekomen is dat de externe
commissieleden deels nog steeds uitgaan van het oude kader, te weten het veilig stellen van
nominale aanspraken- en rechten, terwijl PNB in haar huidige missie heeft opgeschreven dat naast
nominale zekerheid, ook waardevastheid én, indien aan beide voorwaarden is voldaan, mogelijke
190 premiekortingen worden geambieerd. Dit leidt ertoe dat in het gedachtegoed van de
beleggingscommissie risicoafbouw bij een gezonde financiële positie nog steeds overheerst,
terwijl dit gelet op de nieuwe ambitie geen vanzelfsprekendheid meer is. Gebleken is dat de
nieuwe ambitie die vastgelegd is in het strategisch beleidsplan van het fonds niet voldoende tot
uitdrukking komt in de handleiding vermogensbeheer, welke het uitgangspunt vormt voor de
adviesopdracht van de beleggingscommissie. Bij het opstellen van de handleiding
vermogensbeheer voor 2023 is de meest recente missie en visie opgenomen, waarmee dit
195 aandachtspunt is geadresseerd.

In 2022 heeft een actualisatie van het MVB-beleid plaatsgevonden. Ook zijn verschillende
initiatieven gerealiseerd om verdere stappen op MVB-gebied te zetten. Zo draagt PNB sinds vorig
jaar bij aan de financiering van de energietransitie door te investeren in zogenaamde ‘groene
200 beleggingen’ (“green bonds”). Ook is besloten om een zogenaamde klimaatbenchmark toe te gaan
passen m.b.t. de aandelenportefeuille ontwikkelde markten. Het fonds heeft de ambitie om de
CO2-uitstoot van de beleggingen in aandelen ontwikkelde markten te reduceren in lijn met het
Akkoord van Parijs. Dit initiatief wordt in 2023 nader uitgewerkt. Ondanks deze en nog enkele
andere initiatieven blijft het van belang dat MVB hoog op de agenda wordt gehouden. PNB is
205 weliswaar een fonds van kleine omvang maar tegelijkertijd betreft het een instelling van de R.-K.
kerk, hetgeen een bijzondere verantwoordelijkheid met zich meebrengt op het gebied van
maatschappelijk verantwoord beleggen. In dit verband is het niet-uitvoerend bestuur dan ook van
mening dat PNB extra vaart moet maken om de MVB-ambities zoveel mogelijk te realiseren en
zich daarin naast de katholieke sociale leer en de daaruit voortvloeiende encycliek Laudato Si’ ook
210 te laten inspireren door het eind 2022 door de Pauselijke Academie voor Sociale Wetenschappen
uitgebrachte document ‘Mensuram Bonam’, dat bedoeld is als een “uitgangspunt” en een “oproep
tot actie” voor katholieke beleggers, zoals PNB. **Graag gaat het niet-uitvoerend bestuur met het
uitvoerend bestuur in gesprek over de impact hiervan en de kansen voor PNB.**

215 Het niet-uitvoerend bestuur is voorts zeer tevreden over de samenstelling en kwaliteit van de
beleggingscommissie. In 2022 is één van de twee vacatures adequaat ingevuld met een deskundig
en ervaren persoon op het gebied van strategisch asset management. **Het niet-uitvoerend
bestuur vraagt om voortgang te boeken met de werving van een kandidaat voor de vijfde
zetel in de beleggingscommissie. Gelet op de huidige samenstelling van de commissie
220 waarin veel strategische beleggingskennis aanwezig is heeft het de voorkeur dat deze zetel
wordt ingevuld met een kandidaat die meer marktkennis meebrengt.**

Communicatiebeleid

225 **Norm:** De uitvoerend bestuurders zorgen voor een adequate uitvoering van het
communicatiebeleid. De persoonlijke pensioeninformatie is goed toegankelijk en het

pensioenbewustzijn wordt bevorderd. Verder stimuleert het communicatiebeleid de dialoog met de belanghebbenden over het gevoerde en het te voeren beleid.

230 De niet-uitvoerend bestuurders zijn tevreden over de wijze waarop uitvoering is gegeven aan het communicatiebeleid in 2022. De respons op de enquête onder deelnemers was hoog en leverde waardevolle inzichten in hun informatiebehoeften, hetgeen PNB zal helpen om haar communicatie verder te verbeteren. Het niet-uitvoerend bestuur stelt het op prijs dat in 2023 een vergelijkbaar onderzoek onder de parochiebesturen zal worden uitgezet.

235 Daarnaast is het niet-uitvoerend bestuur positief over het initiatief van de commissie voorlichting en communicatie (CVC) om een communicatieplan op te stellen specifiek gericht op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Uitbestedings- en inkoopbeleid

240 **Norm:** Het bestuur is verantwoordelijk voor alles wat door dienstverleners, waaraan zaken zijn uitbesteed, wordt uitgevoerd. Het bestuur heeft een visie op deze uitvoering van activiteiten en stelt eisen aan de kwaliteit. Daarbij wordt het kostenniveau nauwlettend in de gaten gehouden.

245 Het niet-uitvoerend bestuur is tevreden met de wijze waarop het Uitbestedings- en inkoopbeleid wordt uitgevoerd door het uitvoerend bestuur. De uitgebreide evaluatie van de uitvoeringsorganisatie en aansluitende contractonderhandelingen zijn professioneel en binnen de kaders vormgegeven. Het niet-uitvoerend bestuur is zeer te spreken over de uitgebreide wijze waarop het uitvoerend bestuur over het proces en de inhoud van deze evaluatie en contractonderhandeling verantwoording heeft afgelegd. Dit kwam het uiteindelijke
250 besluitvormingstraject inzake de dienstverleningsovereenkomst absoluut ten goede.

Voorts stelt het niet-uitvoerend bestuur vast dat voor nu voldoende aandacht wordt besteed aan de gevolgen van de overname van NN IP door Goldman Sachs Asset Management (GSAM). Het
255 niet-uitvoerend bestuur ziet uit naar een afsluitende rapportage over de impact van de systeem migratie naar het platform van GSAM. **Daarnaast vraagt dit onderwerp wat het niet-uitvoerend bestuur betreft ook daarna blijvende aandacht, gelet op de internationale context waarin deze organisatie opereert en de mogelijke extra risico's die hiermee samenhangen, waaronder juridische risico's en privacy risico's.**

260 De monitoring van de dienstverleners aan de hand van rapportages is goed georganiseerd. Incidenten worden uitgebreid besproken, vastgelegd in het incidentenregister en beheerst binnen het integraal risicomanagementsysteem. De jaarlijkse evaluaties worden aan de hand van het contractenregister strak vormgegeven. Het door de uitvoerend bestuurders opgestelde formulier wordt als een goede leidraad beschouwd aan de hand waarvan effectief verantwoording wordt
265 afgelegd aan het niet-uitvoerend bestuur.

Tot slot vraagt het niet-uitvoerend bestuur aandacht voor de Digital Operational Resilience Act (DORA). Dit betreft Europese wetgeving die de weerbaarheid van financiële instellingen, zoals pensioenfondsen moet vergroten ten aanzien van operationele verstoringen in de IT. DORA is op
270 17 januari 2023 in werking getreden. Hierna hebben pensioenfondsen en andere financiële instellingen nog twee jaar om aan de wet te voldoen. **Het uitvoerend bestuur wordt gevraagd**

om bijtijds de impact van deze nieuwe verplichting voor PNB inzichtelijk te maken en voorbereidingen te treffen zodat PNB tijdig hieraan kan voldoen.

275 **Toekomstoriëntatie, strategie en Wet toekomst pensioenen**

Norm: PNB dient jaarlijks een evaluatie te doen en daarbij de toekomstbestendigheid van het fonds te beoordelen: doen we zaken goed en doen we de goede zaken, met als uitgangspunt wat is het beste voor de deelnemer.

280 Zoals in het bestuursverslag valt terug te lezen is in 2022 een nieuw strategisch beleidsplan vastgesteld voor de periode 2023-2025. Het niet-uitvoerend bestuur is tevreden over de wijze waarop de strategische doelstellingen over de afgelopen planperiode gerealiseerd zijn en de voorbereiding van het nieuwe plan door het uitvoerend bestuur. Met dit nieuwe plan ligt er een sterk fundament ten grondslag aan de strategie voor de komende periode. Naast het waarmaken van de huidige strategische ambitie alsmede stabilisering en professionalisering van de organisatie ligt ook vanuit strategisch perspectief in de komende planperiode de nadruk op een beheerste transitie binnen de Wet toekomst pensioenen.

290 Nog los van de keuzes die op grond van de Wet toekomst pensioenen moeten worden gemaakt is voorsnog de ambitie om zelfstandig voor te blijven bestaan. Het pensioenbeheer vraagt in beginsel om aparte aansturing vanwege het specifieke kerkelijke karakter van PNB. Uit recente analyses volgt daarnaast dat de verwachte reguliere kostenontwikkeling de zelfstandigheid van het fonds de komende jaren niet in de weg zal staan.

295 Het niet-uitvoerend bestuur stelt voorts vast dat het uitvoerend bestuur en de betreffende commissies c.q. de projectmanager WTP veel aandacht besteden aan de voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel. Hoewel PNB naar verwachting pas per 1 januari 2027 op het nieuwe stelsel zal overstappen wordt nu al veel tijd en energie gestoken in een zorgvuldige projectaanpak. Het niet-uitvoerend bestuur ziet de volgende successen die in 2022 zijn geboekt:

- 300   ▪ de beoogde transitiedatum is met de bisdommen besproken en door de uitvoeringsorganisatie geaccepteerd en bevestigd
- besloten is om met een projectbegroting te gaan werken die in 2023 wordt uitgewerkt
- besloten is om de WTP(-project)-risico's in een aparte sessie te analyseren en de uitkomst daarvan te integreren in de reguliere IRM-cyclus
- 305   ▪ de CVC is gestart met het opstellen van een transitiecommunicatieplan
- in het kader van de vaststelling van het strategisch beleidsplan 2023-2025 is een WTP-strategie geformuleerd en zijn kerncriteria voor de opdrachtaanvaarding vastgelegd
- de samenwerking met de opdrachtgever wordt vormgegeven via periodieke overleggen binnen de werkgroep EcC-PNB en werkt zeer naar tevredenheid
- 310   ▪ er is inzicht verkregen in de beoogde overleg- en beslisstructuur van sociale partners
- er zijn conceptuele berekeningen gemaakt die eerste inzichten geven in de gevolgen van de transitie naar de solidaire of flexibele premiereregeling
- er is besloten over het vormgeven van de transitie langs de lijn van een overzichtelijk en concreet 5-stappenplan (KeuzeKompas)
- 315   ▪ actief contact met het Verantwoordingsorgaan om te zorgen dat het Verantwoordingsorgaan up-to-speed is en blijft met ontwikkelingen en voldoende fundament opbouwt om straks hun formele rol te kunnen opnemen

320 Het niet-uitvoerend bestuur heeft er alle vertrouwen in dat de gekozen aanpak succesvol zal zijn
en in de komende jaren adequaat zal worden voortgezet. **Aanbevolen wordt om de vorderingen
in het project integraal vast te leggen en bij te houden in een apart WTP-
verantwoordingsdocument. Dit document kan primair als naslagwerk dienen maar ook
gebruikt worden voor de verantwoording richting het verantwoordingsorgaan,
deelnemers en externe partijen.**

325 **Naleving Code Pensioenfondsen**

Norm: Het bestuur als geheel onderschrijft de normen uit de Code Pensioenfondsen. Daar waar
normen niet (volledig) worden nageleefd wordt hierover gemotiveerd verantwoording afgelegd
in het bestuursverslag.

330 Conform norm 47 van de Code Pensioenfondsen rapporteert het intern toezicht jaarlijks bij
voorkeur in het bestuursverslag aan de hand van de acht thema's van de Code op welke wijze de
Code binnen het pensioenfonds wordt nageleefd en toegepast. In verband met het feit dat dit een
verantwoording van het voltallige bestuur betreft, wordt verwezen naar het bestuursverslag. In
335 dit verslag van de niet-uitvoerend bestuurders wordt volstaan met een korte beschouwing bij
twee thema's die vanuit toezichtperspectief in het afgelopen jaar bijzondere aandacht verdienen:

- ***Gepast belonen***

340 *Het fonds voert een verantwoord en beheerst beloningsbeleid, gericht op kwaliteit, continuïteit en
consistentie.*

In 2022 heeft een actualisatie van de vergoedingsregeling van PNB plaatsgevonden. Conform de
beginselen in deze regeling wordt gezien de kerkelijke achtergrond alsmede de beloning van de
binnen de kerk actieven matiging betracht m.b.t. de hoogte van vergoedingen aan
345 fondsfunctionarissen. Deze vergoedingen liggen dan ook onder de hiervoor in de pensioenwereld
gebruikelijke niveaus.

Tegelijkertijd zag het niet-uitvoerend bestuur in de afgelopen jaren een toename van
verantwoordelijkheden en tijdsinvestering binnen het uitvoerend bestuur ontstaan waarmee een
350 verantwoordbare heroverweging van de vergoedingen noodzakelijk werd. Daaruit volgde dat in
2022 besloten is om het niveau van de vaste vergoedingen van het uitvoerend bestuur in lijn te
brengen met de vergoeding van de onafhankelijk voorzitter.

Het niet-uitvoerend bestuur waardeert de inzet, betrokkenheid en prestaties van het uitvoerend
bestuur enorm en acht de aanpassing van de vergoedingen van het uitvoerend bestuur dan ook
355 alleszins verdedigbaar. Hoewel deze nog steeds niet marktconform zijn doen deze wel meer recht
aan de inspanningen die daadwerkelijk worden verricht.

- ***Toezicht houden en inspraak waarborgen***

PNB waarborgt intern toezicht op de kwaliteit en integriteit van de bedrijfsvoering

360 De uitkomst van de zelfevaluatie van het bestuur in 2022 was positief. Het functioneren van de
governance van PNB heeft een enorme ontwikkeling doorgemaakt in de afgelopen jaren en
evolueert nog steeds. Dit hangt mede samen met de gewijzigde personele bezetting maar ook met

365 de ervaring die de afgelopen jaren is opgedaan. Het (algemeen) bestuur richt zich op het vaststellen van de strategie en het beleid, terwijl de uitvoerende bestuurders verantwoordelijk zijn voor de uitvoering daarvan. Zij vergaderen frequent apart en leggen rekenschap af over de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Op basis hiervan kan het niet-uitvoerend bestuur zijn toezichttaak op een natuurlijke wijze kan vormgeven.

370 Daarnaast wordt de inbedding van de sleutelfuncties in de organisatie van PNB als belangrijke stap gezien in de verdere professionalisering van de governance. Risico's worden explicieter geanalyseerd, beheerst en gedocumenteerd. Daarnaast toetsen de audits vanuit de derde lijn de werking van alle maatregelen. Door deze inrichting en feitelijke toepassing is het niet-uitvoerend bestuur van mening dat de organisatie zoals deze bedacht en bedoeld is ook daadwerkelijk naar
375 behoren functioneert. Voorheen lag de nadruk op het bevorderen van meer evenwicht tussen het uitvoerend en niet-uitvoerend bestuur terwijl het niet-uitvoerend bestuur inmiddels over een goede gereedschapskist met goed werkende toezichtmechanismen beschikt.

380 Het uitvoerend bestuurder heeft de afgelopen jaren een grote ontwikkeling doorgemaakt. Dit hangt samen met de professionele samenstelling maar ook met de vergaderfrequentie die sinds de coronapandemie is opgevoerd. Om hun verantwoordelijkheid waar te kunnen maken investeren de niet-uitvoerende bestuurders blijvend in hun ontwikkeling en kennis. Van belang is echter ook dat de huidige vacature in het niet-uitvoerend bestuur bijtijds wordt ingevuld, zodat het toezichtorgaan opnieuw op volle sterkte komt en de werkzaamheden per aandachtsgebied
385 onderling beter kunnen worden verdeeld.

Toezicht adequate risicobeheersing

Norm: Het intern toezicht beoordeelt of de risicobeheersing adequaat is.

390 In de afgelopen jaren zijn de nodige stappen gezet die tot een verdere versterking en effectiviteit van het integraal risicomanagement (IRM) hebben geleid. Een belangrijk punt in dit verband is de afgesproken IRM-cyclus waarmee er sinds 2022 voor gezorgd wordt dat alle risicocategorieën ten minste één keer in de drie jaar meer in detail geëvalueerd worden. In 2022 heeft een evaluatie van de IT-risico's, de bestuursrisico's en een onderdeel van de strategische risico's
395 plaatsgevonden. Gebleken is dat deze aanpak, naast de continue monitoring van bestaande en nieuwe risico's die reeds plaatsvond, tot een verdere verbetering van het IRM heeft geleid. Dit omvat zowel de verdere toename van het IRM-bewustzijn als de kwaliteit van beheersing.

Voorts heeft het uitvoerend bestuur in aansluiting op de in 2021 uitgevoerde ERB in 2022 een
400 evaluatie van het IRM doorgevoerd aan de hand van een IRM-volwassenheidsenquête. Conform IRM-beleid zal een dergelijke evaluatie voortaan jaarlijks plaatsvinden voor zover in dat jaar geen ERB wordt uitgevoerd. Uit de uitkomsten van de evaluatie van het IRM volgt dat het volwassenheidsniveau op ieder onderdeel als tenminste voldoende wordt ingeschat. Het niet-uitvoerend bestuur spreekt haar waardering uit voor de gekozen aanpak en de wijze waarop dit
405 proces door de uitvoerende bestuurders wordt ingevuld.

In 2023 staat een audit risicomanagement onder de verantwoordelijkheid van de sleutelfunctiehouder interne audit op de planning. Het niet-uitvoerend bestuur ziet uit naar de

uitkomsten van deze audit.

410 **Toezicht op evenwichtige belangenafweging**

Norm: Het bestuur van PNB dient er voor te zorgen dat belanghebbenden zich op een evenwichtige wijze vertegenwoordigd weten door het fonds.

415 De niet-uitvoerend bestuurders zijn van oordeel dat een evenwichtige belangenafweging begint bij een goede vertegenwoordiging van alle belanghebbenden in het bestuur en het verantwoordingsorgaan. Binnen het niet-uitvoerend bestuur zijn de belanghebbenden op een evenwichtige wijze vertegenwoordigd. Voor het verantwoordingsorgaan geldt dit in mindere mate, omdat de leden namens de pensioengerechtigden in het verantwoordingsorgaan op basis
420 van de daadwerkelijke verhouding actieven/pensioengerechtigden in het fonds ondervertegenwoordigd zijn. Aangezien de verwachting is dat het bestand actieven de komende jaren verder zal teruglopen is dit een punt dat in de toekomst extra aandacht vraagt.

Bij relevante besluitvorming binnen het bestuur wordt ruimschoots aandacht besteed aan een
425 zorgvuldige afweging van alle belangen van betrokken partijen/groepen. In 2022 heeft deze afweging in bijzondere mate een rol gespeeld (en is tevens in de verslaglegging opgenomen) bij de besluitvorming over de premiekorting m.b.t. 2023. Het besluit hieromtrent is in lijn met de missie en ambitie van het fonds tot stand gekomen, waarbij rekening is gehouden met de huidige en toekomstige financiële positie van het fonds alsmede met de voorspelbaarheid van het
430 premieniveau voor toekomstige jaren, rekening houdend met de aanstaande wijziging van het pensioenstelsel waarin de hoogte van de premie het centrale uitgangspunt van de pensioenregeling zal zijn.

Bevindingen Auditcommissie

435 De niet-uitvoerende bestuurders worden bij hun toezichthoudende taak ondersteund door een Auditcommissie. De algemene wettelijke opdracht van de Auditcommissie is vastgelegd in het reglement Auditcommissie. De Auditcommissie ondersteunt het intern toezicht door een gericht en diepgaand onderzoek naar de samenhang en uitvoering van het beleid. De Auditcommissie is naast haar wettelijke taak betrokken bij de vervulling van het sleutelfunctiehouderschap interne audit. Uit dien hoofde adviseert zij de sleutelfunctiehouder over het audit(jaar)plan, de
440 opdrachtbrieven en de periodieke rapportage aan het bestuur.

De Auditcommissie heeft voorts een eigen rapportage opgesteld over 2022. Deze rapportage is op 29 maart 2023 voorbesproken met het uitvoerend bestuur in aanwezigheid van een delegatie van het niet-uitvoerend bestuur. Vervolgens is deze rapportage formeel besproken tijdens het overleg
445 van het niet-uitvoerend bestuur met de Auditcommissie op 19 april 2023.

Uiteenzetting adviezen Auditcommissie

De niet-uitvoerende bestuurders stellen naar tevredenheid vast dat de Auditcommissie zich in zijn algemeenheid goed kan vinden in de wijze waarop het bestuur inclusief het intern toezicht in
450 2022 heeft gefunctioneerd. Er is geen sprake van zwaarwegende bevindingen.

Hieronder volgt een samenvatting van de belangrijkste aanbevelingen van de Auditcommissie. Het niet-uitvoerend bestuur staat achter deze bevindingen en vraagt het uitvoerend bestuur om hierop te reageren.

455

Aanbeveling
Uit de notulen van het bestuur en UB komt naar voren dat het bestuur zich meer dan voldoende bewust is van de risico's met de voorgenomen IT-transitie binnen de uitvoeringsorganisatie. De AC adviseert het bestuur om zich doorlopend en rechtstreeks te laten blijven informeren door AZL te meer daar de AFM aandacht heeft gevraagd voor het feit dat 2 grote projecten tegelijk gerealiseerd moeten worden (NPS plus IT-transitie) bij de meeste Nederlandse pensioenfondsen.
Uit de Handleiding Vermogensbeheer komt een goed uitgekristalliseerde taakverdeling tussen bestuur, UB en Beleggingscommissie naar voren. Zorg vanuit een vastleggings-perspectief ervoor dat deze taakverdeling ook in de vastgelegde besluiten goed naar voren komt.
Voor de rentehedge wordt, als een bandbreedte is overschreden, geherbalanceerd naar halverwege de norm. Overweeg of extra bewegingsruimte wordt verkregen als ook voor de overige beleggingscategorieën in stappen naar de norm wordt geherbalanceerd.
De AC kan de 3- en 5-jaars performance van de PNB-portefeuille nauwgezet narekenen, maar de door NN IP gepubliceerde benchmark-rendementen niet.

De niet-uitvoerende bestuurders zijn wederom tevreden met het door de Auditcommissie uitgebrachte rapport. De waardering en dankbaarheid voor de expertise van de leden van de commissie en de effort die zij steken in hun werkzaamheden voor PNB zijn onverminderd groot. Het niet-uitvoerend bestuur betreurt het dat beide leden in 2024 definitief zullen aftreden, maar stelt tegelijkertijd naar tevredenheid vast dat voor één van beide zetels reeds in een adequate opvolging is voorzien, en dat voor de tweede positie inmiddels opvolgingsgesprekken zijn gestart. Hiermee is de continuïteit geborgd.

460

Toezichtthema's komend jaar

465 Alles wat rondom de Wet toekomst pensioenen gaat plaatsvinden blijft een centraal thema binnen het intern toezicht.

Daarnaast behoeven de geopolitieke ontwikkelingen en ontwikkelingen op de financiële markten bijzondere aandacht. Daarbij is niet alleen van belang om de opzet, bestaan en werking van beleid te toetsen maar ook in hoeverre het beleid logisch en goed uitlegbaar is. In het verlengde daarvan zal worden onderzocht wat de impact is van de opgelopen inflatie op het strategisch beleggingsbeleid en de invulling van de portefeuille. Tevens zal de verdere ontwikkeling van het MVB-beleid blijvend aandacht krijgen.

470

475 Voorts is het van belang om het premiekortingsbeleid tegen het licht te houden in verband met de aanstaande transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. In dit nieuwe stelsel komt de premie immers centraal te staan in plaats van de pensioenopbouw. Tegelijkertijd blijft de betaalbaarheid van de premies een belangrijk aandachtspunt in de totale discussie.

480 Tot slot zal vanuit het intern toezicht worden stilgestaan bij de onderwerpen waarvoor in dit verslag extra aandacht is gevraagd, zoals de risicobeheersing rondom de migratie naar het IT-platform van GSAM en de tijdige impactbepaling en implementatie van de DORA-verordening.

Utrecht, 19 april 2023

485

J.P.B. Brand (voorzitter)

A. Bultsma

P.J. Vergroesen (sleutelfunctiehouder interne audit)

A.P.H. Meijers

490